

Plakhova Alexandra, FAVMPa080 Akademické čtení a psaní.

HUTCHEON, Linda. A Theory of Adaptation.

V souvislosti s tématem uměleckých adaptací řeší Linda Hutcheonová ve svém textu celou řadu rozličných teoretických problémů. Tvrdí, že se adaptace dostaly do zvláštní pozice: na jednu stranu se neustále objevují napříč různými mediálními formami a často dosahují finančního úspěchu, na stranu druhou jsou většinou posuzovány na základě kritérií předem redukcujících jejich kulturní hodnotu. Jedním z takových kritérií se často stává „věrnost duchu“ či míra shody s originálem, což okamžitě převádí vztah mezi adaptovaným textem a adaptací do hierarchické roviny.

Konceptuálně vychází badatelka z množství postmodernistických prací převážně zaměřených na intertextuální vztahy mezi uměleckými texty. Na stránce č. 4 tvrdí, že se hlavní potěšení při sledování adaptací spočívá zároveň v rozpoznání něčeho známého a v překvapení, jež způsobují dodatečné variace. Problém adaptací navíc komplikuje postmodernistická představa o neustálé, mnohosměrné interakci mezi texty, která je staví do stejné pozice, a tak popírá hierarchické východisko jejich vztahů. Adaptace se tedy otevřeně hlásí k určitému originálnímu textu, současně je však kombinací dalších uměleckých zdrojů, které (ne)vědomě vstoupily do procesu jejího utváření a ovlivnily ho.

Tím se autorka dostává k definici adaptace. Vnímá adaptaci zároveň jako výsledné dílo a *proces* interpretace, přičemž jak na straně tvůrce, tak na straně příjemce. Jelikož je čtení textu individuální činností, počet možných výkladů nelze obsáhnout. Z toho důvodu je hodnocení či rozbor adaptace na základě jakési věrnosti neproduktivní. Hutcheonová tvrdí, že její definice je flexibilní, dovoluje totiž analyzovat přenos a výslednou podobu určitého obsahu z jakéhokoli jednoho média do jakéhokoli dalšího. Bohužel u analýzy narativně odlišných postupů mezi filmy a jejich herními adaptacemi chybí empirická data pro řešení tak rozsáhlého problému. Vzhledem k tomu, že autorka neopomíná ani tak specifické mediální formy, jako je opera nebo balet, postrádám v její práci zamyšlení nad činoherní režii. Ta přece přímo stojí na umění režiséra interpretovat dramaturgické dílo předem k cizí interpretaci určené.

VEČEŘA, Pavel. Ošemetné Scylly a zrádné Charybdy protektorátních novinářů. K projevům pasivní rezistence a kolaborace na stránkách českých tištěných médií za německé okupace (1939 – 1945).

Ve své studii se Pavel Večeřa zabývá dějinami žurnalistického prostředí v době existence Protektorátu Čechy a Morava. Zdůrazňuje zvláštní pozici novinářů ve vztahu ke společnosti a moci a vzápětí přichází s nastíněním dobových praktik pasivní rezistence a kolaborace českých žurnalistů s okupantem. Chápe tyto praktiky jako součást mnohvrstevnaté a spletité každodennosti za drsných životních podmínek, a proto neusiluje o zachycení naprosto všech podstatných detailů. U některých jevů přitom objevuje ambivalentní rysy, například když odhaluje skutečné motivace pro publikaci zdánlivě prorežimního příspěvku.

U zmíněné pasivní rezistence rozlišuje Večeřa 6 základních taktik a částečně naznačuje jejich dynamiku v období mezi lety 1939 - 1945. Jedná se o specifické taktiky separace, konzervace, retardace, blokace, ironizace a neutralizace, které v předloženém pořadí postupně mizely z tisku vzhledem k válečným úspěchům Třetí Říše. Každý z nabízených typů profesního odboje se autor snaží zasadit do historického kontextu, vysvětlit jeho nedostatky i výhody a motivace jednotlivců, jež se k podobným taktikám obraceli. U opačných, tedy kolaboračních aktivit, Večeřa opět zdůrazňuje jejich variabilitu a nejednoznačnost. Pokládá za nutné rozlišovat mezi pasivní a aktivní manifestací kolaboračního jednání. Zvláštním způsobem vystupuje v textu uvažování o fenoménu denunciantství. Ačkoli slibuje autor v abstraktu zajistit jeho analýzu, přichází nakonec v kontextu celé studie s docela krátkým popisem tohoto jevu a jen několika příklady. Dokonce ani v závěru se tohoto fenoménu nedotýká. Malé množství příkladů u studie, která strukturuje a klasifikuje určité profesní činnosti pole, čtení spíše stěžovalo. Na druhou stranu s sebou studie přináší velice přehledný model vztahů mezi českou novinářskou komunitou a okupační mocí.